

SXEDIO.FR6

17.6.1950: Ο ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΑΘΗΝΩΝ ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΤΙΘΕΤΑΙ ΕΠΙΚΕΦΑΛΗΣ ΤΗΣ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

Στο μεσοδιάστημα που ο πρωθυπουργός της Ελλάδας Νικόλαος Πλαστήρας απουσίαζε στο Παρίσι, όπου πήγε για τη σύνοδο της Οργάνωσης Ευρωπαϊκής Οικονομικής Συνεργασίας, η Πρεσβεία της Εθναρχίας, η οποία βρισκόταν στην Αθήνα μεταφέροντας τον ενωτικό πόθο των Κυπρίων ύστερα από το ενωτικό δημοψήφισμα της 15ης Ιανουαρίου 1950, επέμενε να βάλλει εναντίον του Έλληνα πρωθυπουργού.

Παράλληλα συνέχισε τις επαφές της με ηγέτες άλλων πολιτικών κομμάτων ενώ πήγε και στη Θεσσαλονίκη για ενημέρωση των Ελλήνων της συμπρωτεύουσας για το κυπριακό.

Σε ανακοινωθέν της επαναλάμβανε ότι θα συνέχιζε την αποστολή της και ότι περίμενε από την ελληνική Κυβέρνηση να αναλάβει το αίτημα του Κυπριακού λαού.

Ανέφερε στην ανακοίνωση της που δημοσιεύθηκε στις 6 Ιουνίου 1950:

" Η Κυπριακή Πρεσβεία επιθυμεί να καταστήση γνωστόν ότι αναπτύσσοσα ενώπιον των αρχηγών των εν τη Κυβερνήσει και εν τη αντιπολιτεύσει κομμάτων τας απόψεις της, εμμένει πάντοτε και απολύτως εις την εκτέλεσιν της ανατεθείσης εις αυτήν εντολής. Απόκειται δε εις την ελληνικήν Κυβέρνησιν να εγκαταλείψη την επιφυλακτικήν της στάσιν και να ανταποκριθή προς την αξίωσιν του ελληνικού κυπριακού λαού να ενωθή μετά της μητρός πατρίδος".

Όταν και η επίσημη Εθναρχία άρχισε να ξιφουλκεί στη Λευκωσία ο Μητροπολίτης Κερύνειας άφησε τη διπλωματική γλώσσα και σε μια ομιλία του στις 9 Ιουνίου επιτέθηκε έντονα κι αυτός στην Κυβέρνηση Πλαστήρα (Μεταγλώττιση):

" Ηλθαμε εδώ για να ζητήσουμε δικαιοσύνη και να αξιώσουμε από τη σεβαστή Ελληνική Κυβέρνηση να

αφήσει τους δισταγμούς και τις αμφιταλαντεύσεις και να θέσει σαφώς το ζήτημά μας ενώπιον της Βρετανικής Κυβέρνησης, δυστυχώς όμως η Ελληνική Κυβέρνηση μας απάντησε ότι επιφυλάσσεται να χειρισθεί το ζήτημα σε ευθετότερο χρόνο. Καλούμε την Ελληνική Κυβέρνηση να σεβασθεί την αξίωση του πανελληνίου όπως εκδηλώθηκε και εκδηλώνεται καθημερινά από όλες τις τάξεις του λαού. Δεν αρκούν πλέον οι λόγοι, οι ευχές και οι αισθηματολογίες. Ζητούμε έμπρακτα πλέον να εκδηλωθεί η Πανελλήνια συμπάρασταση, με ψηφίσματα τα οποία να αξιώνουν από την Κυβέρνηση να θέσει σαφώς το ζήτημά μας".

Στη Θεσσαλονίκη όπου έφθασε αργότερα η Πρεσβεία την υποδέχθηκαν οι αρχές της πόλης και χιλιάδες λαού.

Την πρεσβεία προσφώνησε ο Δημαρχεύων Θεσσαλονίκης Μπουζάνης και από εκεί κατευθύνθηκαν στο ναό της Αγίας Σοφίας, όπου τελέστηκε δοξολογία και αναπέμφθηκε ευχή "υπέρ του εισακούσαι Κύριον τον Θεόν της δεήσεως ημών υπέρ εκπληρώσεως του πανελληνίου πόθου, υπέρ της ενώσεως της Κύπρου μετά της μητρος Ελλάδος".

Ο Μητροπολίτης Θεσσαλονίκης Γεννάδιος προσφώνησε τα μέλη της Πρεσβείας και απάντησε σ' αυτόν ο Μητροπολίτης Κυρηναίας, Κυπριανός, αρχηγός της Πρεσβείας.

Ο Κυρηναίας ήταν πολύ προσεκτικός στη δημόσια ομιλία του. Δεν είπε λέξη για τη στάση της Ελληνικής Κυβέρνησης αλλά αντίθετα φάνηκε πολύ χλιαρός και έναντι των Αγγλων τους οποίους αποκάλεσε ευγενείς και φιλελεύθερους, φίλους και συμμάχους:

"Ελληνες ακραιφνείς σεις Μακεδόνες, με Αποστολικάς Εκκλησίας, ζυμωμένοι με την χριστιανικήν πίστιν, αγωνισταί εθνικών και θρησκευτικών αγώνων, οι οποίοι απεκτήσατε και διετηρήσατε την ελευθερίαν σας με ποταμούς αιμάτων και με αφάνταστα μαρτύρια, είσθε εις θέσιν να αισθανθήτε περισσότερον παντός άλλου τον ιερόν και Ελληνικώτατον πόθον, ο οποίος δονεί τα στήθη ημών

των κυπρίων, τον πόθον της Ενώσεως μας με την Μητέρα Ελλάδα.

Αυτό ακριβώς είναι το δράμα ημών των κυπρίων. Είμεθα Έλληνες με τρισχιλιετή Ιστορίαν, με Αποστολικήν Εκκλησίαν, με Ελληνικώτατον πολιτισμόν, με χριστιανικόν το πνεύμα, τας αρχάς, τας παραδόσεις.

Δεν ποθούμεν τίποτε άλλο παρά την Ελευθερίαν μας. Θέλομεν να ζήσωμεν ελεύθεροι μαζί με όλα τα άλλα ελεύθερα παιδιά της Ελλάδος. Και όμως, δεν θέλουν να μας αφήσουν ελεύθερους, ένας φιλελεύθερος και ευγενής λαός, ο αγγλικός λαός, ζητεί να μας κρατή κάτω από τα δεσμά της δουλείας.

Διατί;

Κατά ποίον δίκαιον και κατά ποίαν λογικήν;

Πώς είναι δυνατόν εν μέσω εικοστώ αιώνι να γίνη τούτο ανεκτόν από τον Έλληνα, ο οποίος επλάσθη και εζημιώθη και έζησε και απέθανε διά την ελευθερίαν του.

Δεν είμεθα αντιβρεττανοί οι Κύπριοι, διότι είμεθα Έλληνες. Αγαπώμεν και εκτιμώμεν τον ευγενή, τον φιλελεύθερον τον δημοκρατικόν Αγγλικόν λαόν. Ενθυμούμεθα πάντοτε τον Βύρωνα και τον Γλάδστωνα, τον Κοδριγκτώνα και το Ναυαρίνον.

Αγαπώμεν τους Αγγλους ως φίλους και συμμάχους, αλλά διακηρύττομεν εντόνως και κατηγορηματικώς ότι μισούμεν τη δουλείαν, έστω και αγγλικήν, διότι είμεθα Έλληνες και ως γνωστόν:

"του Έλληνος ο τράχηλος ζυγόν δεν υπομένει".

Διαμαρτυρούμεθα εντόνως διά την αδικίαν, η οποία μας γίνεται. Το είπομεν και το διεκηρύξαμεν το επαναλαμβάνομεν και το διακηρύττομεν και τώρα: Προτιμώμεν τα ράκη της Μητρός παρά τη πορφύραν της μητρυιάς.

Δεν εζηλεύσαμεν ποτέ τον χρυσόν και τους αδάμαντας της Μητρυιάς Μ. Βρετανίας και ουδέποτε μας έκαμαν την παραμικράν εντύπωσιν, αι υποσχέσεις και αι δελεαστικά προτάσεις της περί παροχής

Συντάγματος και ψευδελευθεριών, έστω και αυτονομίας, διότι ένας ήτο είναι και θα παραμείνει ο ιδικός μας πόθος, ακοίμητος αιώνιος και αναλλοίωτος, η Ένωσις μας με τη πραγματική μας Μητέρα, την πτωχήν αλλά μεγάλην εις ηθικήν δύναμιν και πνευματικότητα Ελλάδα.

Ποίος ημπορεί να μας αρνηθή το δικαίωμα αυτό; Ποία δικαιολογία ημπορεί να υπάρξη διά την παράστασιν της δουλείας μας;

Έλληνες αδελφοί, Μακεδόνες αδελφοί μας.

Σας διαβεβαιούμεν κατά τον πλέον κατηγορηματικόν τρόπον, ότι δεν θα παύσωμεν αγωνιζόμενοι. Δεν θα ησυχάσωμεν ποτέ μέχρις ότου ο ιερός μας πόθος γίνη πραγματικότης.

Ο όρκος του Προφήτου "ου δώσω ύπνον τοις οφθαλμοίς μου και τοις βλαφάροις μου νυσταγμόν και ανάπαυσιν τοις κροτάφοις μου, έως ου εύρω τόπον τω Κυρίω σκήνωμα τω Θεώ Ιακώβ" αποτελεί και ιδικόν μας όρκον. Τότε και μόνον θα ησυχάσωμεν, όταν σφικταγκαλιασμένοι με σας τους αδελφούς μας, χύνοντας δάκρυα χαράς, θα δώσωμεν τον ασπασμόν της ελευθερίας και της ενώσεως.

Αλλά και σεις οι ελεύθεροι αδελφοί μας, πρέπει να δώσετε τον ίδιον ιερόν όρκον ότι δεν θα ησυχάσετε και δεν θα κατακληθήτε, και δεν θα εύρετε ανάπαυσιν, μέχρι της ημέρας εκείνης που θα σημάνη χαρμοσύνης η ώρα της ενώσεως.

Αδελφοί Μακεδόνες,

Πρέπει να ομολογήσωμεν ότι έχομεν απόλυτον ανάγκην της ολοψύχου συμπαραστάσεως σας, της βοηθείας σας, της ηθικής σας ενισχύσεως των προσευχών σας.

Ο αγών των Κυπρίων είναι δύσκολος, είναι τραχύς, είναι ανάντης.

Αλλά ακριβώς δι' αυτό είναι ανάγκη να βαδίσωμεν ηνωμένοι, ως πραγματικοί αδελφοί, ως συναγωνισταί, ως Έλληνες Χριστιανοί.

Ποιός δεν γνωρίζει την αιωνίαν ψαλμικήν

αλήθειαν "αδελφός υπό αδελφού βοηθούμενος ως πόλις οχυρά";

Είναι ανάγκη να χωρήσωμεν προς τα εμπρός, ηνωμένοι εν τῷ ονόματι του Κυρίου Ιησού εις τους αγώνας εις τας θυσίας, εις την επίμονον απαίτησιν του δικαίου μας, διά να απολαύσωμεν και πάλιν ηνωμένοι την ζώην της Ειρήνης και της ελευθερίας.

Ελληνες αδελφοί,

Διαδηλώσατε και σεις τον πόθον της ενώσεως,

Βροντοφωνήσατε τον με όλην την δύναμιν σας. Κάμετε τον να διασχίση θαλάσσας και ωκεανούς, να ηχήση εις τα ότια των ισχυρών της γης, ως φωνή δικαιοσύνης, ως φωνή χριστιανική, ως φωνή Θεού".

Η Πρεσβεία, σαν είδε την απροθυμία της Ελληνικής Κυβέρνησης, άρχισε να στηρίζει τις ελπίδες της στον ελληνικό λαό και τους αντιπροσώπους του- τη Βουλή. Και δεν έπεσε έξω.

Οι Έλληνες βουλευτές ανταποκρινόμενοι στο αίτημα της Εθναρχίας πρόθυμα άρχισαν τη συλλογή υπογραφών σε διακήρυξη με την οποία καλείτο η Αγγλική Βουλή να τιμήσει τη θέληση των Κυπρίων να ενωθούν με την Ελλάδα.

Τη διακήρυξη υπέγραψαν τελικά **205** βουλευτές και σ' αυτήν τονιζόταν μεταξύ άλλων ότι οι ίδιοι αναλάμβαναν την υποχρέωση να παραλάβουν και τους Τόμους του Δημοψηφίσματος:

"Υμείς, τα μέλη της Βουλής των Ελλήνων και εκπρόσωποι του ελευθέρου ελληνικού λαού, θεωρούμεν δικαίωμα, αλλά και ιεράν υποχρέωσιν μας να παραλάβωμεν τους τόμους του παγκυπρίου ενωτικού δημοψηφίσματος. διακηρύσσομεν, ότι συνεπείς προς το Πανελλήνιον αίσθημα, αποδεχόμεθα υπερηφάνως την εκφραθείσαν θέλησιν του ελληνικού Κυπριακού λαού.

Ελπίζομεν, ότι τα μέλη του Βρεττανικού Κοινοβουλίου εκπροσωπούντα φίλον και σύμμαχον λαόν και αποτελούντα θεματοφύλακας των ευγενεστέρων ιδανικών της ελευθερίας, θα σεβασθούν και θα τιμήσουν την θέλησιν των κυπρίων, θα συστήσουν δε εις την Βρεττανικήν Κυβέρνησιν να δώση την μόνην

δικαίαν και ενδεδειγμένην λύσιν.

(Μεταγλώττιση)

"Εμείς τα μέλη της Βουλής των Ελλήνων και εκπρόσωποι του ελεύθερου Ελληνικού λαού, θεωρούμε δικαίωμα, αλλά και ιερή υποχρέωση μας, να παραλάβουμε τους τόμους του παγκυπρίου Ενωτικού Δημοψηφίσματος. Διακηρύσσουμε ότι συνεπείς προς το Πανελλήνιο αίσθημα, αποδεχόμαστε περήφανα την θέληση του Ελληνικού Κυπριακού λαού που έχει εκφρασθεί.

Ελπίζουμε, ότι τα μέλη του Βρετανικού Κοινοβουλίου που εκπροσωπούν φίλο και σύμμαχο λαό και αποτελούν θεματοφύλακες των ευγενέστερων ιδανικών της ελευθερίας θα σεβασθούν και θα τιμήσουν τη θέληση των Κυπρίων και θα συστήσουν στη Βρετανική Κυβέρνηση να δώσει τη μόνη δίκαιη και ενδεδειγμένη λύση".

Ανταπόκριση βρήκε η Πρεσβεία και από την Εκκλησία της Ελλάδας η οποία ήταν πραγματικά ομόθυμος.

Ο Αρχιεπίσκοπος Αθηνών Σπυρίδων ανέλαβε την Προεδρία της Πανελληνίας Επιτροπής για την Ένωση της Κύπρου με την Ελλάδα.

Στις **17 Ιουνίου 1950** μάλιστα η Επιτροπή εξέδωσε μακρά προκήρυξη προς τον ελληνικό λαό με τη οποία τον καλούσε σε συνεγερμό υπέρ της Κύπρου και προκήρυσσε συλλαλητήριο στο Παναθηναϊκό στάδιο στις **6 Ιουλίου**:

" Η Πανελλήνιος Επιτροπή Ενώσεως της Κύπρου, θεωρεί, μετά μακράν και προσεκτικήν εξέταση του όλου ζητήματος της, υποχρέωσιν να καλέση τον Ελληνικόν λαόν εις πάνδημα συλλαλητήρια, τα οποία θα διεξαχθούν εις όλην την Ελλάδα την Πέμπτην **6 Ιουλίου** (Τα συλλαλητήρια τελικά αναβλήθηκαν για την **21ην Ιουλίου**). Διά να εκδηλώση κατά τρόπον φιλόνομον και ειρηνικόν, αλλά ταυτοχρόνως και επιτακτικόν την ιεράν του αξίωσιν, όπως γίνουν σεβαστοί θείοι και

ανθρώπινοι νόμοι και αποδοθή εις την Ελληνικήν Μεγαλόνησον Κύπρον το δικαίωμα της, όπως ρυθμίση μόνη την τύχην της και εύρη την ιστορικήν δικαίωσιν μακραιώνος ενδόξου ιστορίας και ακλονήτου αφοσιώσεως εις τα εθνικά της ιδανικά.

1). Πιστεύει η Επιτροπή ότι διά της αποφάσεως της αυτής ανταποκρίνεται εις την έκδηλον πλέον επιθυμίαν του ελληνικού λαού, αλλά και τον διευκολύνει να εκπληρώση έναν υψηλόν εθνικόν και ιστορικόν καθήκον. Κανείς δισταγμός, οφειλόμενος εις αμφιβόλου βασικότητος πολιτικάς σκέψεις υπέρ της ακαταλλήλου στιγμής, δεν δύναται να εμποδίση τον ελληνικόν λαόν, από του να αντιληφθή ότι έχει και το δικαίωμα, αλλά και το καθήκον να διεκδικήση ενώπιον του κόσμου ολοκλήρου, όπως μία νήσος η οποία επί χιλιετηρίδας ολοκλήρους υπήρξεν ακραιφνώς Ελληνική, η οποία ανέδειξε και εκράτησεν ανώτερον και καθαρώς Ελληνικόν πνευματικόν πολιτισμόν και της οποίας κανείς κατακτητής και καμμία περιπέτεια δεν ηδυνήθη να αλλιώση τον ελληνικόν της χαρακτήρα, αποτελέση τμήμα αναπόσπαστον του ελληνικού Βασιλείου.

Αφ' ης στιγμής ο Κυπριακός λαός διά του επιβλητικού του δημοψηφίσματος της 15ης Ιανουαρίου τρ. έτους διεκήρυξε την θέλησιν του, όπως ενωθή με την Ελλάδα, η κατάλληλος ιστορική στιγμή εδημιουργήθη αφ' εαυτής και ο ελληνικός λαός, έχει την υποχρέωσιν να διακηρύξη ότι συμμετέχει ολοψύχως εις την διατυπωθείσαν υπό των αδελφών Κυπρίων αξίωσιν.

Η αξίωσις αυτή δεν στρέφεται εναντίον ουδενός. Είναι αξίωσις απέναντι της Ιστορίας, των ανωτέρων ανθρωπίνων ιδανικών και των δικαίων της ελευθερίας, διατυπουμένη εκ μέρους ενός λαού, ο οποίος ανεδείχθη πάντοτε πιστός πρόμαχος των αγωνιστών της ελευθερίας και εστάθη ικανός διά του ηρωϊσμού και των θυσιών του να προσφέρη θετικές υπηρεσίας εις την ελευθέραν ανθρωπότητα. Τώρα δικαιούται να αξιώση όπως τα υψηλά ιδανικά, υπέρ των οποίων μαζί με τους άλλους συμμάχους του επολέμησε

και εθουσιάσθη, εύρουν την πραγματοποιήσιν των διά της Ενώσεως της Κύπρου με την μητέρα Ελλάδα.

Εις το Στάδιον, εις τας κεντρικάς πλατείας και τους καταλλήλους χώρους κάθε Ελληνικής πόλεως και κάθε χωρίου, θα συνέλθουν το απόγευμα της 6ης Ιουλίου, όλοι οι Έλληνες διά να διατρανώσουν την θέλησιν αυτήν. Κανείς δεν πρέπει, κανείς δεν δικαιούται να λείψη.

Αι λεπτομέρειαι των συλλαλητηρίων, τα οποία θα είναι ειρηνικά, πολιτισμένα ήρεμα, όπως αρμόζει εις υπερήφανον και ελεύθερον λαόν, θα ανακοινωθούν εγκαίρως από τας αρμοδίους οργανωτικάς Επιτροπάς".